

el Periòdic BUSINESS

L'ACTUALITAT ECONÒMICA DEL PRINCIPAT

Pere Brachfield
Pàg.2

La factura electrònica s'imposa al B2B

Jaime Mesas
Pàg.3

Consultori fiscal

Índia, mal momentum de mercat, però l'economia i les accions estan lluny de quedar fora de joc

Àlex Fusté
@AlexfusteAlex

Economista cap del Grup Andbank

En aquest article els resumeixo les nostres reflexions sobre els desenvolupaments recents en el mercat de l'Índia.

Darrere de la recent correcció del mercat: Decepció en la dada de PIB i les denúncies sobre el grup Adani

El mercat de l'equity de l'Índia ha retrocedit un 8% des de finals de setembre, en part, arrossegat per un entorn exterior enrarit amb l'amenaça d'un nou règim global d'aranzels, alguna cosa que ha afectat especialment els mercats emergents d'Amèrica Llatina. Però el mal acompliment del mercat de l'Índia també s'ha degut a factors específics de l'Índia,

com per exemple una dada pobre de GDP a la fi de novembre, que va fixar el creixement interanual en el 5,4%, quan s'esperava un 6,5%; i tampoc va ajudar el procediment judicial que se li ha obert als EUA a Gautam Adani (president del major conglomerat industrial a l'Índia).

El mal to del mercat serà temporal i tornarem a veure una recuperació dels fluxos.

La bona notícia és que darrere d'aquests titulars, creiem que es manté una tendència subjacent forta en aquesta economia, i que la combinació d'un sentiment a la baixa i un creixement pobre són elements temporals que no duraran molt de temps. Per què?

1) Respecte a la dada de PIB del 5,4% YOY, cal considerar que hi ha un important efecte bàsic que distorsiona la comparativa i exagera la desacceleració, ja que el creixement en el mateix període del 2023 era del 8,1%.

2) Si bé la manufactura es troba al punt més sota de l'any, l'estacionalitat hauria de garantir un rebot en les dades per al període octubre-desembre.

3) Una collita que ha resultat a l'alça ens permet pensar en un bon nivell de consum en el sector i la societat agrícola.

4) Quant a l'acompliment de l'activitat de consum general, si bé és cert que la dada del 6% yoy queda per sota de la dada anterior (7,5%), continua tractant-se d'un nivell favorable comparat amb la mitjana de cinc anys (del

Passa a la pàgina següent

Pàg.4

El 64,1% dels residents viu de lloguer mentre els preus s'enfilen fins als 11,7 €/m²

La mitjana del preu dels lloguers ha augmentat un 11,7% respecte a l'any anterior

Pàg.4

Creixement del 2,6% del PIB en el tercer trimestre d'any

Un auge de l'activitat econòmica que troba resposta en el fort augment que viu actualment el sector de la construcció, amb unes variacions estables

Pàg.4

Les vendes de les grans superfícies cauen un 3,2% a l'octubre

L'índex de la categoria d'alimentació experimenta una variació negativa del 2,4%

3%

*Fins al 31 de desembre el 3% del que gasti cada mes amb la teva targeta s'ingressarà a la teva cartera automatitzada Apunta't a l'app i comença a invertir!

*Import màxim a abonar: 30 € mensuals

Myandbank és un banc 100% digital, un nou canal comercial d'Andorra Banc Agricol Reig, SA. (Andbank). Andbank opera amb el Número de Registre Tributari (NRT) A700158F, el núm. de Registre Societats Mercantils 5008, i el núm. de registre a l'Autoritat Financera Andorrana (AFA) EB 01/95. Per a més informació, contacta amb hola@myandbank.com o al 881 960. Promoció aplicable exclusivament a clients amb cartera automatitzada activa.

Ve de la pàgina anterior

4,5% yoy). Un nivell del 6% en el consum privat (que representa el 60% del PIB) és una condició necessària, és probablement suficient per a un veure un nou salt en el cicle de Capex a l'Índia.

5) El cicle de Capex públic ha estat una mica deprimat recentment a l'Índia perquè el govern va posar la despesa en la nevera durant la primera meitat de l'any fiscal (que acabarà al març de 2025) a causa del cicle electoral al país. Amb les eleccions ja darrere en el calendari, és de preveure que el Capex públic recuperi el ritme en els mesos esdevenidors.

6) En el cas del Capex privat (que representa el 66% del Capex nacional), ha estat absent en els dos últims anys a causa de l'important procés de despallanquejament del sector empresarial, alguna cosa que està directament relacionat també amb la reforma/sanejament del sector financer. En la nostra opinió, és de preveure que, una vegada sanejats els principals sectors corporatius, el Capex aparegui amb major força i resistència. Una demanda privada en ritmes suficients (amb

un sòl del 6% yoy), així com qualsevol moviment per part del RBI en tipus d'interès (a la baixa), podrien ser els detonants per a tornar a observar un enlairament en el Capex nacional. El problema és que el RBI ha estat centrant el discurs en la inflació (que es manté lleugerament per sobre del límit alt del rang en el 6%).

7) Els fluxos domèstics recobren importància. A l'octubre, els fluxos de capitals domèstics a través de fons mutus nacionals van ascendir a un rècord de \$US6bn, encara que no va ser suficient per a compensar el flux de sortida de \$11bn de capitals estrangers. Avui, amb l'entrada rècord dels inversors institucionals domèstics, que posseeixen una majoria aclaparadora del mercat de equity indi, podem ja aclarir i distingir el que seria un risc sistemàtic d'un risc idiosincràtic emanat de l'escàndol de Adani. Pensem que amb les dades de fluxos podem començar a pensar més aviat en un risc idiosincràtic i no sistemàtic, perquè més enllà del procés judicial obert a Adani, la resta de les empreses del país ha escalat en cotització des de la denúncia, suggerint un risc limitat de contagi. El

mateix Trump ha criticat la regulació sota la qual Adani ha estat imputada, la qual cosa ens inclina a pensar que la nova administració podria afavorir al grup industrial en el procés (com ja ocorregué recentment amb el judici a l'argentina YPF). Dit això, no descartem que l'administració Trump pogués usar aquest cas com a eina per a aconseguir exercir pressió a l'Índia i aconseguir una rebaixa dels seus aranzels a productes nord-americans.

Factors baixistes per al mercat

1) Valoració: Malgrat la correcció observada des de setembre, el gap de valoració continua exigent en aquest mercat, amb un P/BV en 3.9x, sembla que la prima de risc està per sobre dels comparables emergents i també per sobre de la seva mitjana històrica. Cal dir, no obstant això, que l'Índia d'avui no és comparable a l'Índia de fa deu anys, per la qual cosa aquesta anàlisi perd consistència.

2) Cas Adani: Sent honestos, el cas judicial contra el Grup Adani podria tenir repercussions a nivell de mercat si el conglomerat portuari-energètic enfronta problemes

de refinançament: la meitat del seu deute és finançada amb capital estranger. Més enllà dels procediments legals contra Adani, altres empreses del país han vist augmentar les seves valoracions des de les acusacions, la qual cosa suggereix un risc de contagi limitat. El mateix Trump ha criticat les regulacions sota les quals Adani va ser acusat, encara que l'administració Trump podria usar aquest cas com a eina de pressió perquè l'Índia redueixi els aranzels sobre productes estatunidencs.

3) Suport del Banc Central? El desafiament radica en l'enfocament del RBI en la inflació, que es manté lleugerament per sobre del límit superior del rang objectiu, en el 6%. Un canvi abrupte en la seva postura podria perjudicar la seva credibilitat. Per tant, esperem que el suport del RBI es manifesti de forma molt gradual. La taxa repo roman en el 6,5%. Afortunadament, l'IPC subjacent és bastant baix (en 3,75%), per la qual cosa un compromís del RBI de reduir les taxes tan aviat com la inflació d'aliments mostri signes d'estabilització podria ser suficient per a revivar l'apetit inversor.

La factura electrònica s'imposa al B2B

Pere Brachfield

@PereBrachfield

Soci director de Brachfield & Asociados Abogados

Des de fa temps la Comissió Europea busca establir l'adopció obligatòria de la facturació electrònica a les operacions comercials B2B a la Unió Europea. La factura electrònica suposa un pas endavant en la transformació digital de les empreses europees. Per tant, és essencial entendre què és una factura electrònica si es vol complir la nova normativa, que s'acabarà aplicant a totes les empreses europees. Cal destacar que la norma comunitària considera que hi ha dos tipus de factures electròniques. El primer, les factures electròniques en format estructurat que ja estan codificades per automatitzar-ne el tractament pels sistemes informàtics; aquestes factures solen emetre's en format XML. I, el segon, les factures electròniques en format no estructurat, que són factures que cal processar manualment; per exemple, una factura emesa en un document PDF. Tot i que ens referim al PDF com a factura electrònica, aquest format ja no es considera per Brussel·les una veritable factura electrònica segons la nova normativa que s'està adoptant actualment.

Com a fita en la implantació de la factura electrònica a la UE, a la reunió de l'ECOFIN del 5 de novembre de 2024, el Consell Europeu es va aprovar el paquet de mesures per dur a terme el projecte europeu anomenat VAT in the Digital Age (l'IVA a l'era digital), més conegut pel seu acrònim, ViDA, que entre els seus objectius hi ha l'adopció de la facturació electrònica per part de les empreses de la UE. La iniciativa ViDA de Brussel·les té com a objectiu modernitzar el sistema de l'IVA a Europa, ja que aquest tribut és la font d'ingressos fiscals més important per a tots els estats membres, perquè representa el 12% del pressupost de la UE. La normativa actual de l'IVA ha quedat obsoleta i no permet un control fiscal eficaç. L'heterogeneïtat de les mesures vigents a cada

estat membre dificulta el compliment de les normes fiscals. Aquesta situació facilita el frau fiscal i genera elevats costos administratius, fet que suposa una gran pèrdua per a les finances públiques. L'informe 2022 sobre la bretxa de l'IVA de la Comissió Europea indica que el 2020 es van perdre uns 93 bilions d'ingressos, una quarta part dels quals a causa de les transaccions transfrontereres.

El calendari d'aplicació del projecte europeu ViDA preveu canvis graduals, amb l'adopció de les primeres mesures a partir del 2025. El projecte ViDA pretén aconseguir el 2035 la plena harmonització dels sistemes nacionals de facturació electrònica amb la normativa de la UE. Aquest calendari és el punt de partida d'un sistema d'IVA normalitzat i la factura electrònica obligatòria en les operacions comercials B2B. La facturació electrònica esdevindrà la nova norma per a les transaccions intracomunitàries. Les mesures principals comprenen, en primer lloc, la supressió del principi d'aprovació de la Comissió Europea per a qüestions relacionades amb la facturació electrònica nacional.

En segon lloc, l'ampliació del One Stop Shop scheme, OSS (sistema de finestra única), que consisteix en un registre únic de l'IVA que permetrà a les empreses gestionar les seves obligacions fiscals a tota la UE utilitzant un registre únic fiscal de les empreses que operen a diversos països. També reduirà la burocràcia i els costos associats al compliment de la normativa fiscal en diferents jurisdiccions. Reporting Requirement (DRR), és a dir, els requisits de declaració electrònica basats en la facturació electrònica per a les transaccions intracomunitàries, mesures que promouen la implantació de la facturació electrònica i la creació de sistemes d'informació electrònica per facilitar l'intercanvi d'informació fiscal entre els països de la UE. L'objectiu és estandaritzar els processos de facturació electrònica a tots els estats membres, cosa que redundarà en una major transparència, una major eficiència i una reducció del frau fiscal. I, en quart lloc, habilitar la VAT Information Exchange System (VIES) com a base gesti-

onada per la Comissió Europea que permeti l'intercanvi de dades i informació fiscal entre els estats membres de la Unió Europea i que pugui acceptar la notificació digital de les transaccions intracomunitàries a partir del juliol del 2030.

A l'Estat espanyol la facturació electrònica B2B està implantada per la Llei 18/2022, del 28 de setembre, de creació i creixement d'empreses (més coneguda com a Llei Crea i Creix). El preàmbul d'aquesta llei afirma que la promoció de l'ús de la factura electrònica en operacions entre empresaris i professionals és una mesura per digitalitzar les relacions empresarials, reduir costos de transacció i facilitar la transparència al trànsit mercantil. A més, el preàmbul exposa que la factura electrònica constitueix una mesura clau perquè l'Administració competent pugui aturar de manera eficaç la morositat en les operacions comercials, sempre que tingui informació fiable sobre els terminis de pagament interempresarials; per això, la factura electrònica és un instrument que facilita l'accés a la informació sobre els terminis de pagament efectius entre empreses.

Per consegüent, aquesta llei té entre les principals mesures la reducció de la morositat interempresarial; és a dir, el control administratiu del compliment dels terminis de pagament contractuals o legals que estableix la Llei 3/2004, del 29 de desembre. Aquesta supervisió per part de l'Administració s'aconseguirà mitjançant l'article 12 de la Llei Crea i Creix que modifica la Llei 56/2007, de 28 de desembre, de mesures d'impuls de la societat de la informació, en particular gràcies al seu nou article 2 bis, el tenir literal del qual és el següent: «Article 2 bis. Factura electrònica al sector privat. Als efectes del que disposa aquesta llei: Tots els empresaris i professionals han d'expedir, remetre i rebre factures electròniques en les seves relacions comercials amb altres empresaris i professionals. El destinatari i l'emissor de les factures electròniques hauran de proporcionar informació sobre els estats de la factura». Cal assenyalar que la Llei Crea i Creix ja va entrar en vigor a excepció de l'article 12, relatiu a la facturació electrònica entre empresaris i professionals, que produirà efectes, per als empresaris i professionals la facturació anual dels quals sigui superior a vuit milions d'euros, a l'any d'aprovar-se el desplegament reglamentari. I per a la resta dels empresaris i professionals, aquest article produirà efectes al

cap de dos anys d'aprovar-se el desenvolupament reglamentari. El termini per aprovar aquest desenvolupament reglamentari era de sis mesos a comptar de la publicació al BOE de la Llei Crea i Creix, cosa que va succeir el 29 de setembre de 2022; de manera que els sis mesos van transcórrer el 29 de març del 2023; per tant, la publicació del reglament acumula actualment més de 21 mesos de retard.

En conseqüència, encara estem esperant l'aprovació a través d'un reial decret d'un Reglament que estengui l'obligació d'expedir i remetre factura electrònica a totes les relacions comercials entre empreses i autònoms, encara que des del 15 de juny de 2023 està publicat l'esborrany del Reial decret redactat pels ministeris d'Afers Econòmics i Transformació Digital i d'Hisenda i Funció Pública. L'esborrany consta d'onze articles, una disposició addicional i tres disposicions finals i determina els requisits tècnics i d'informació a incloure en la factura electrònica a efectes de verificar la data de pagament i obtenir els períodes mitjans de pagament, els requisits d'interoperabilitat mínima entre els prestadors de solucions tecnològiques de factures electròniques, i els requisits de seguretat, control i estandardització dels dispositius i sistemes informàtics que generin els documents.

A més, la Llei Crea i Creix busca impulsar la transparència pel que fa als períodes de pagament de les operacions comercials. Per això, la seva disposició final sisena disposa que el Govern crearà i regularà l'Observatori Estatal de la Morositat Privada. L'Observatori Estatal de la Morositat Privada és una iniciativa clau creada per analitzar, supervisar i combatre els efectes dels retards en els pagaments entre empreses i particulars a l'àmbit privat. Aquesta entitat respon a la necessitat d'oferir solucions concretes davant de la problemàtica de la morositat, que suposa una barrera significativa per a la competitivitat i l'estabilitat del teixit empresarial espanyol. L'Observatori farà el seguiment de l'evolució de la morositat en les operacions comercials i, en particular, serà l'encarregat de publicar un llistat d'empreses que hagin incomplert els terminis de pagament d'acord amb la Llei 3/2004, de 29 de desembre, quan hi concorren determinades circumstàncies que preveu la norma. Val la pena assenyalar que el BOE de l'1 de maig del 2024 va publicar el Reial decret 439/2024, de 30 d'abril pel qual es crea i regula l'Observatori Estatal de la Morositat Privada.

Consultori fiscal

Jaime Mesas

Auditor i assessor comptable

Aquesta setmana volem compartir amb els lectors la Consulta Vinculant número CV0311-2024 del Departament de Tributs i de Fronteres (en endavant, DTF), del 28 de maig del 2024, en relació amb l'obligació de practicar retenció i ingrés a compte sobre les rendes procedents de contractes d'assegurança.

La Consultant va sol·licitar al DTF sobre quina és la forma correcta d'aplicar, si s'escau, la retenció en cas de guanys de capital en operatives habituals en una companyia d'assegurances, en contractes d'assegurança de vida, quan es produeix la defunció de l'assegurat, en aplicació del nou reglament d'IRPF i les modificacions de la Llei 5/2014 d'IRPF, vigents a partir de l'any 2024:

En relació amb la qüestió relacionada amb la tributació a l'efecte de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (d'ara en endavant, IRPF) de la prestació econòmica derivada d'un contracte d'assegurança de vida quan es produeix la defunció del prenedor, la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (d'ara en endavant, IRPF), a l'article 4, sobre el fet generador de l'impost, preveu el següent:

“Article 4. Fet generador

No estan subjectes a aquest impost les adquisicions de béns i drets per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, així com les adquisicions de béns i drets per donació o qualsevol altre negoci jurídic a títol gratuït, inter vivos, i la percepció de quantitats pels beneficiaris de contractes d'assegurança sobre la vida, quan el prenedor sigui una persona distinta del beneficiari.”

D'acord amb aquest precepte, estan excloses de l'àmbit de l'impost (com a rendes no subjectes) les prestacions procedents de contractes d'assegurança sobre la vida quan el prenedor sigui una persona distinta del beneficiari. Conseqüentment, l'entitat consultant no haurà d'efectuar retenció quan satisfaci aquest tipus de renda.

Sobre la qüestió, quant a les prestacions econòmiques derivades d'assegurances per cobrir l'amortització de préstecs hipotecaris, en relació amb aquest tipus de rendes, el Departament de Tributs i de Fronteres, en data 4 de març del 2015, va emetre un comunicat tècnic sobre la tributació en l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques de determinades operacions d'assegurança. Aquest comunicat tècnic dedica un apartat a la tributació de les rendes procedents d'assegurances per cobrir l'amortització de préstecs hipotecaris:

«viii. Assegurances per cobrir l'amortització de préstecs hipotecaris

Finalment, s'ha de fer referència a una certa tipologia d'assegurances de vida que cobreixen (normalment) les contingències de mort i/o invalidesa, les quals són formalitzades per part de persones físiques (amb la condició de prenedors i assegurats) però designant com a beneficiària l'entitat financera que prèviament li ha concedit un préstec (generalment, hipotecari), amb la finalitat de garantir el pagament del capital pendent del préstec en el cas de produir-se qualsevol de les contingències esmen-

tades.

En el moment en què es verifica la contingència coberta pel contracte i l'entitat financera rep la indemnització estipulada, es genera una renda per l'obligat tributari que ostentava la condició de deutor de l'entitat financera (així com, normalment, la de prenedor i assegurat en el contracte d'assegurança); això no obstant, aquesta renda no es deriva pròpiament de l'operació d'assegurança, sinó que té el seu origen en la cancel·lació del deute a càrrec de l'obligat tributari.

Per tant, la qualificació d'aquesta renda és la de guany de capital, a computar per l'import del deute pendent de satisfer i que es cancel·la en el moment de produir-se la contingència coberta.

En el cas en què tal contingència és la mort del deutor (i prenedor / assegurat de l'assegurança), resultaria d'aplicació l'exempció prevista a la lletra l de l'article 5 de la Llei de l'impost, relativa als 'guanys de capital que es posin de manifest en les transmissions lucratives per causa de mort de l'obligat tributari', però únicament en la part del deute que corresponia al difunt.»

Altrament, la LIRPF, sobre l'obligació d'efectuar pagament a compte, a l'article 50.2, estableix el següent:

«Article 50. Obligats a efectuar pagaments a compte

[...]

Les entitats i les persones jurídiques residents al Principat d'Andorra que satisfacin o abonin rendes gravades per aquest impost estan obligades a practicar retenció i ingrés a compte, en concepte de pagament a compte de l'impost sobre la renda de les persones físiques corresponent al percepcor, i a ingressar-ne l'import al ministeri encarregat de les finances, quan satisfacin les tipologies de rendes següents:

[...]

c) Guanys de capital derivats de contractes d'assegurança sobre la vida, en els termes que s'estableixin reglamentàriament.

Per la seva banda, el Reglament de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, a l'article 40, desenvolupa com es determina el càlcul de la retenció:

“Article 40. Càlcul de la retenció o l'ingrés a compte

Amb caràcter general, la retenció o l'ingrés a compte sobre els guanys de capital procedents de contractes d'assegurances que cobreixen les contingències de mort i/o invalidesa, els quals són formalitzats per persones físiques però designant com a beneficiària l'entitat financera que prèviament els ha concedit un préstec, amb la finalitat de garantir el pagament del capital pendent del préstec en el cas de produir-se qualsevol de les contingències esmentades, es determina aplicant un percentatge fix del 10% sobre l'import de la renda íntegra satisfeta.

En cas que aquesta contingència sigui la mort del deutor, prenedor de l'assegurança, resultaria aplicable l'exempció prevista a la lletra l de l'article 5 de la Llei de l'impost, però únicament en la part del deute que corresponia al difunt.”

D'acord amb aquests articles i el criteri manifestat pel Departament de Tributs i de Fronteres mitjançant el comunicat tècnic, la renda que es genera per l'obligat tributari que ostentava la condició de deutor de l'entitat financera i que té el seu origen en la cancel·lació del deute a càrrec de l'obli-

gat tributari té la qualificació de guany patrimonial subjecte a l'impost. Per tant, l'entitat consultant, com a pagadora d'aquestes rendes, haurà d'aplicar una retenció del 10% sobre l'import de la renda íntegra satisfeta.

En el cas en què aquesta contingència fos la mort del deutor, resultaria aplicable l'exempció prevista a la lletra l de l'article 5 de la Llei de l'impost, però únicament en la part del deute que corresponia al difunt. En aquest supòsit, en tractar-se d'una renda exempta, l'entitat pagadora no haurà de practicar retenció.

Quant al contracte d'assegurança de vida amb defunció de l'assegurat (sense intervenció d'una entitat financera com a beneficiària) però amb existència d'un deute hipotecari, atès que el seu origen és la cancel·lació del deute amb l'entitat financera a càrrec de l'obligat tributari, la renda derivada del contracte d'assegurança té la qualificació de guany patrimonial subjecte a l'impost, amb independència que la persona beneficiària sigui el cònjuge del difunt o l'entitat financera. En conseqüència, serà aplicable la resposta donada en el supòsit anterior.

El 64,1% dels residents viu de lloguer mentre els preus s'enfilen fins als 11,7 €/m²

L'enquesta de pressupostos familiars revela que el règim de tinença més habitual al Principat continua sent el lloguer, amb un 64,1% de les persones residents que ocupen el seu habitatge sota aquest règim, un percentatge que també ha crescut respecte a l'any 2022. El preu mensual dels lloguers més recents ha passat, de mitjana, dels 8,2 euros per metre quadrat l'any 2022 a 11,7 euros el 2023. Paral·lelament, la mediana del preu mensual ha augmentat de 8,5 euros per metre quadrat a 9,3 euros.

Si s'observa la totalitat dels habitatges en règim de lloguer, la mitjana del preu mensual per metre quadrat és de 8,6 euros l'any 2023, mentre que el 2022 era de 7,7 euros. Pel que fa al temps d'ocupació de l'habitatge principal, la mitjana se situa en 12,9 anys el 2023, molt similar als 12,8 anys de l'any 2022.

Quant a les llars, el 51,4% estan formades per persones que viuen en llars sense

persones dependents, és a dir, en llars d'un adult (13,1%). A més, d'acord amb les dades de l'any anterior, el 87,6% de les llars disposen almenys d'un turisme, i el 31,6% compta amb una motocicleta o ciclomotor com a mitjà de transport. L'11,3% de les llars no disposa de cap vehicle.

Increment global de la despesa de les llars i els seus patrons

La despesa total efectuada per les llars del Principat en béns i serveis destinats al consum final ha augmentat un 14,4% durant l'any 2023 en relació amb el 2022, així com la mitjana de la despesa per persona, que ha augmentat un 9,7%. Seguint la mateixa tendència, la mitjana de la despesa per casa ha augmentat un 6,6%, i la de la despesa equivalent per persona, un 7,1%.

Si es consideren les dades de 2022, la despesa total de la població va augmentar l'any passat en tots els grups, destacant salut

(+40,7%), hoteleria i restauració (+31,6%) i vestit i calçat (+28,5%), segons les dades compartides pel Departament d'Estadística.

Pel que fa a la localització geogràfica del desemborsament de les llars, el 84,8% de la

despesa es va fer al mateix país i el 15,2% restant a l'estranger. Amb relació a l'any 2022, la despesa efectuada a l'interior ha augmentat un 15,8%, mentre que la materialitzada a l'estranger ho ha fet un 6,8%. Respecte a fa dos anys, la despesa al Principat ha augmentat en tots els camps excepte ensenyament (-13,8%), destacant l'augment en els grups d'hoteleria i restauració (+39,4%), salut (+36%) i vestit i calçat (+35,8%). Respecte a la despesa efectuada fora del territori, aquesta ha disminuït en vestit i calçat (-29,7%), begudes alcohòliques, tabac i narcòtics (-19,2%), béns i serveis diversos (-15,1%), transport (-11%) i esbarjo, espectacles i cultura (-3,5%). En canvi, ha augmentat per a la resta de grups, principalment salut (+148%), aliments i begudes no alcohòliques (+41,1%), ensenyament (+29,7%), mobles, estris domèstics i serveis per a la llar (+22,5%) i hoteleria i restauració (+19,4%).

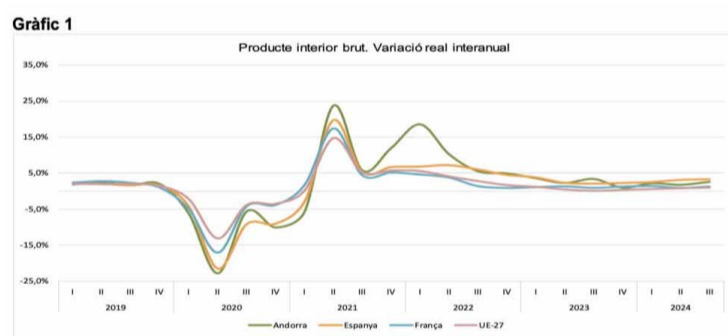

Creixement del 2,6% del PIB en el tercer trimestre d'any

L'economia del país ha registrat un augment en termes reals del 2,6% en el tercer trimestre de l'any respecte al mateix període de l'any 2023, establint així variacions de creixement cada cop més estables. Aquesta dada ve marcada pel fort creixement que està experimentant el sector de la construcció. De manera que segons exposen les dades fetes públiques pel Departament d'Estadística, també es destaca que la variació intertrimestral, ha estat de l'1,5% respecte al segon trimestre de l'any.

Pel que fa a la variació del PIB nominal, ha estat del 5,9% per aquest tercer trimestre, traslladant-se així en tots els sectors de producció unes taxes de creixement positives. Per conseqüència, l'economia andorrana continua altrament assolint taxes de creixement positives. Si es compara així amb les economies de l'entorn, se situa per sobre de la variació de l'economia francesa (1,2%) i de la Unió Europea (1%). En canvi, se situa per sota del creixement de l'economia espanyola (3,4%). És important fer saber que l'evolució del PIB d'Andorra ve molt marcada per la dinàmica dels serveis, atès que aquest sector ha suposat entorn del 80% del PIB en els darrers anys. En el tercer trimestre, aquest àmbit d'activitat econòmica ha experimentat un creixement del 2,3%.

Per la seva part, el sector de la construcció continua amb la dinàmica positiva, amb un 8,1%. L'agricultura, en canvi, experimenta una variació positiva del 0,3%, mentre que en el cas de la indústria creix amb una variació del 5,8% en aquest període. A l'últim, la dinàmica del sector dels serveis, experimenta un augment del 2,3% per aquest últim període. Per entendre millor la dinàmica del sector més transcendental del país, és convenient fer una desagregació sectorial d'activitat més detallada.

D'acord amb la classificació europea d'activitats econòmiques vigent, els serveis se subdivideixen en tres subsectors. En primer lloc, comerç, transport, hostaleria i informació, que suposa un 33% del VAB andorrà de serveis. En segon lloc, les activitats financeres, immobiliàries, professionals i tècniques, amb un pes del 44% i, en darrer lloc, les administracions públiques, educació, sanitat, serveis socials i personals, les quals representen el 23% del VAB de serveis.

Les activitats del primer subsector comerç, hostaleria, transport, informació i comunicació queden així introduïdes en una dinàmica molt positiva en els últims anys en què s'han constituït com el motor principal de la nostra economia. Tot i això, l'any 2020 hi va haver un gran impacte negatiu en aquest arran de la crisi sanitària, però ha mostrat ser un sector d'alta capacitat de recuperació. Per aquest tercer trimestre del 2024, el subsector experimenta una variació de l'1,1% respecte al mateix trimestre de l'any anterior.

La seva evolució contrasta així amb els resultats del segon subsector, en el qual s'ubiquen les activitats financeres, entre d'altres. Pel que fa al tercer trimestre del 2024 registra un augment del 3,5%. Finalment, l'evolució del subsector de les administracions públiques, educació, sanitat, serveis socials i personals es mostra més constant al llarg dels períodes considerats, a diferència dels altres dos subsectors esmentats. Per aquest tercer trimestre del 2024, experimenta una variació positiva de l'1,7%.

Les vendes de les grans superfícies cauen un 3,2% a l'octubre

L'índex general de vendes de les grans superfícies comercials ha experimentat un descens del 3,2% a l'octubre respecte del mateix mes de l'any anterior. Si es desglossa aquest índex en productes alimentaris i la resta de productes, l'índex de la categoria d'alimentació experimenta una variació negativa del 2,4%, mentre que la resta de productes decreixen un 5,3% respecte de la mateixa referència anterior.

Pel que fa a les variacions intermensuals, l'índex general corresponent a l'octubre experimenta una variació positiva del 0,3%, tenint en compte que es tracta de les dades originals i que no descompten factors estacionals ni els efectes de calendari.

Quant a l'índex de vendes de les grans superfícies a preus constants, és a dir, un cop eliminat l'efecte dels preus, a l'octubre cau un 5% respecte de l'octubre de l'any anterior. Pel que fa a l'índex de la categoria d'alimen-

tació, té una variació negativa del 4,3%, i l'índex relatiu a la resta de productes disminueix un 7,1% en comparació al mateix període de l'any anterior. Així doncs, la magnitud dels índexs respecte de la mesura a preus corrents disminueix per l'efecte negatiu dels preus.

D'altra banda, l'índex d'ocupació de les grans superfícies del comerç al detall creix un 0,3% a l'octubre en comparació amb el mateix mes de l'any anterior, i disminueix un 0,4% respecte a l'enregistrat al setembre d'aquest any. Pel que fa al volum de dones i homes ocupats en les grans superfícies comercials l'octubre de 2024, el 62,7% correspon al gènere femení i el 37,3% restant al gènere masculí, distribució que presenta una gran estabilitat durant els darrers dotze mesos.

La jornada laboral del personal ocupat es distribueix entre el 90,3%, que té una jornada laboral a temps complet, i el 9,7% restant dels ocupats, que gaudeix d'una jornada laboral a temps parcial.

